

Besluit Europese Kaderrichtlijn Water provincie Drenthe (2016 – 2021)

Vastgesteld door Provinciale Staten op 23 september 2015

INHOUDSOPGAVE

1. Inleiding
2. Oppervlaktewaterlichamen in Drenthe
 - 2.1 Oppervlaktewaterlichamen
 - 2.2 Status
 - 2.3 Doelen
 - 2.4 Overige waardevolle wateren.
3. Grondwaterlichamen in Drenthe
 - 3.1 Grondwaterlichamen
 - 3.2 Doelen
4. Toestand
 - 4.1 Oppervlaktewaterlichamen
 - 4.2 Grondwaterlichamen
5. Evaluatie voortgang maatregelen
6. Maatregelen
 - 6.1 Maatregelen grondwater
 - 6.2 Fasering van de maatregelen

1. Inleiding

De Europese Kaderrichtlijn Water (KRW, 2000) richt zich op de bescherming van alle grondwater en oppervlaktewater en stelt zich ten doel dat in 2015 een goede toestand is bereikt in alle wateren en dat er duurzaam wordt omgegaan met water. Onder voorwaarden is fasering tot uiterlijk 2027 mogelijk. Nederland heeft in de eerste planperiode ervoor gekozen gebruik te maken van de mogelijkheden tot fasering. De KRW kent drie planperiodes 2009-2015, 2016-2021 en 2022-2027.

De uitvoering van de KRW vindt plaats op het niveau van deelstroomgebieden. Drenthe maakt onderdeel uit van de deelstroomgebieden Rijn-Noord, Rijn-Oost en Nedereems. Binnen de KRW hebben het rijk, de provincie en de waterschappen ieder hun eigen verantwoordelijkheid. Per stroomgebied wordt landelijk een stroomgebiedbeheerplan (SGBP) opgesteld. De stroomgebiedbeheerplannen worden door het rijk gerapporteerd aan de Europese Commissie. Basis voor de stroomgebiedbeheerplannen vormen de door de regio opgestelde factsheets. Het waterschap stelt daarbij de maatregelpakketten vast voor het oppervlaktewater als onderdeel van het waterbeheerplan. De provincie stelt de doelen en de begrenzing van de waterlichamen vast.

Op 22 december 2009 zijn de doelen en de grondwatermaatregelen voor de KRW vastgesteld door Provinciale Staten. De waterschappen hebben in 2009 hun beheerplannen vastgesteld met daarin het maatregelenpakket voor oppervlaktewater. Meer generieke maatregelen zijn opgenomen in de landelijke stroomgebiedbeheerplannen.

Eens in de zes jaar moeten alle plannen worden herzien. Voor de periode 2016-2021 kunnen de doelen en de maatregelen uit 2009 worden geactualiseerd waarna na inspraak eind 2015 de vaststelling plaats moet vinden.

Dit Besluit bevat een samenvattend overzicht van de doelen, maatregelen en kosten voor zowel de grondwater- als de oppervlaktewaterlichamen in de provincie Drenthe. De ambities die voor de eerste planperiode zijn vastgesteld blijven ongewijzigd. Het huidige omgevingsbeleid van de provincie is evenals in de eerste planperiode uitgangspunt.

Dit betekent dat doelen en maatregelen zijn afgestemd op de huidige functies als wonen, landbouw, natuur en dergelijke. Voor de derde planperiode (2022-2027) worden de doelen en maatregelen opnieuw afgestemd met het dan vigerend omgevingsbeleid. De KRW biedt hiervoor de noodzakelijke flexibiliteit. Dit betekent concreet dat wanneer de provincie Drenthe andere ambities en doelen nastreeft voor onze beken, kanalen en meren, dit in het proces van het nieuwe omgevingsbeleid moet worden meegenomen.

Met dit besluit stelt de provincie op grond van de Waterwet de begrenzing en de status van de waterlichamen, de ecologische doelen en de fasering vast. Tevens zijn in dit besluit de provinciale maatregelen (voor het grondwater) vastgesteld. Genoemde onderdelen zijn daarnaast gedetailleerd vastgelegd in een landelijk afgesproken format, namelijk KRW Factsheets oppervlaktewater en KRW Factsheets grondwater. Daarnaast worden diezelfde factsheets gebruikt om periodiek de toestand en de voortgang van de maatregelen weer te geven. Gedetailleerde informatie over de oppervlaktewaterlichamen is opgenomen in de beheerplannen van de waterschappen en in de Stroomgebiedbeheerplannen (SGBP's) van het Rijk. Voor meer uitgebreide informatie over het grondwater wordt verwezen naar de ambtelijke technische achtergronddocumenten van Rijn Oost, Rijn Noord en Nedereems.

Korte leeswijzer:

In hoofdstuk 2 worden de doelstellingen voor het oppervlaktewater verwoord. In hoofdstuk 3 worden de doelstellingen voor het grondwater verwoord. In hoofdstuk 4 is de toestand van grond- en oppervlaktewater beschreven, in hoofdstuk 5 de voortgang en in hoofdstuk 6 de grondwatermaatregelen.

2. Oppervlaktewaterlichamen in Drenthe

In deze paragraaf worden de begrenzing, de toestand en de doelen voor het oppervlaktewater op hoofdlijnen beschreven en is aangegeven welke maatregelen noodzakelijk zijn. Voor een meer uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de “KRW Factsheets oppervlaktewater”.

2.1 Oppervlaktewaterlichamen

De oppervlaktewateren in Drenthe zijn binnen de KRW onderverdeeld in de volgende typen: kanalen, meren, beken en rivieren. Deze typering is gebaseerd op kenmerkende en voor organismen relevante watersysteemeigenschappen zoals stroming, diepte, breedte, bodemsoort, etc. Het toegekende watertype is voor een belangrijk deel sturend voor de doelen en de aard van de eventueel te nemen maatregelen.

Door het beschikbaar komen van betere maatlaten voor kanalen en sloten is ten opzichte van de vorige planperiode het watertype van twee kanalen aangepast (kanalen Hunze/Veenkoloniën en Noord-Willemskanaal). Verder is de begrenzing van enkele oppervlaktewaterlichamen op onderdelen aangepast. Redenen hiervoor zijn o.a. herinrichting van de waterloop en wijzigingen in begrenzing van afwateringseenheden.

Een groot deel van de oppervlaktewaterlichamen overschrijdt de provinciegrenzen. Voor de ambities, doelen en maatregelen hiervan heeft afstemming plaatsgevonden met de betreffende provincies.

De lijst met waterlichamen is weergegeven in tabel 1. In tabel 1 zijn ook het type en de status van de waterlichamen vermeld. De status wordt toegelicht in de volgende paragraaf. In Drenthe komen in totaal 9 watertypen voor.

Tabel 1: Overzicht waterlichamen in Drenthe

Naam	Type	Status
Bovenlopen Eelder- en Peizerdiep	R4 Permanente langzaam stromende bovenloop op zand	Sterk veranderd
Drentse Aa / Hunze / Westerwoldsche Aa Zuid / Ruiten Aa / Runde / Oude Diep / Oude Vaart / Vledder Aa / Wapserveensche Aa / Wold Aa / Schoonebeekerdiep / Nieuwe Drostendiep / Holslootdiep / Sleenerstroom / Loodiep / Oude Drostendiep	R5 Langzaam stromende middenloop/benedenloop op zand	Sterk veranderd
Meppelerdiep	R6 Langzaam stromend riviertje op zand/klei	Sterk veranderd
Benedenlopen Eelder- en Peizerdiep / Reest	R12 Langzaam stromende middenloop/benedenloop op veenbodem	Sterk veranderd
Vechtstromen kanalen / Drentse kanalen	M3 Gebufferde (regionale) kanalen	Kunstmatig
Kanalen Hunze / Veenkoloniën	M6a Grote ondiepe kanalen zonder scheepvaart	Kunstmatig
Noord-Willemskanaal	M7b Grote diepe kanalen met scheepvaart	Kunstmatig
Paterswoldsemeer	M27 Matig grote ondiepe laagveenplassen	Sterk veranderd
Boezem	M27 Matig grote ondiepe laagveenplassen	Kunstmatig
Bumawijk / Marchienawijk / Braambergersloot / Dommerswijk	M1a Zoete sloten (gebufferd)	Kunstmatig
Matslootgebied	M10 Laagveen vaarten en kanalen	Kunstmatig
Kanalen-DG hellend gestuwd	M14 Grote ondiepe gebufferde plassen	Kunstmatig
Zuidlaardermeer / Leekstermeer	M14 Grote ondiepe gebufferde plassen	Sterk veranderd

2.2 Status

De KRW vereist dat aan alle waterlichamen een status wordt toegekend. De status van een oppervlaktewaterlichaam geeft informatie over enerzijds de ontstaansgeschiedenis van een waterlichaam (kunstmatig of oorspronkelijk) en anderzijds de maximaal te realiseren ecologische kwaliteit (natuurlijk vs. sterk veranderd). De huidige toestand en de potentie voor een verdere verbetering van de ecologische toestand bepaalt de status voor een waterlichaam.

Alle waterlichamen in Drenthe zijn in de loop van de tijd aangepast aan menselijk gebruik of door de mens aangelegd. De afvoer in de beken is gereguleerd door het plaatsen van stuwen en door het rechte trekken van de beekbedding. In de meren wordt veelal een vast waterpeil gehandhaafd en op veel plaatsen is een harde oeverbeschoeiing aangelegd. De kanalen zijn door de mens aangelegd. Als gevolg hiervan voldoet geen enkel waterlichaam aan de doelstellingen die nodig zijn voor een Natuurlijke Status. Maatregelen om deze status te bereiken leiden tot onevenredig hoge kosten of tot significante effecten voor andere functies. Om die reden is analoog aan de eerste KRW-planperiode aan alle waterlichamen de status Sterk Veranderd (meren en beken) of Kunstmatig (kanalen) toegekend.

2.3 Doelen

De KRW geeft aan op welke wijze de doelen voor het watersysteem moeten worden bepaald. De doelstellingen worden deels op Europees niveau vastgelegd (chemie; prioritair stoffen), deels op nationaal niveau (chemie) en deels op regionaal niveau (ecologie). De KRW-doelen moeten in principe in de eerste planperiode (2015) zijn gehaald, maar fasering tot 2021 of 2027 is mogelijk. Van deze mogelijkheid van fasering is al in de eerste planperiode gebruik gemaakt, ook in Drenthe. Voor de tweede planperiode wordt hier niet van afgeweken.

Ecologische doelstellingen

Voor de waterlichamen in Drenthe zijn doelstellingen afgeleid die worden aangeduid met het Goed Ecologische Potentieel (GEP). Het GEP is het resultaat van een afweging van maatregelen die significant bijdragen aan het ecologische potentieel, geen significante negatieve of schadelijke effecten hebben op andere gebruiksvormen en uitgevoerd kunnen worden tegen maatschappelijk aanvaardbare kosten. De ecologische doelstellingen (GEP) zijn voor alle waterlichamen opgenomen onder "*Biologische en algemeen fysische toestand*" in de "KRW Factsheets oppervlaktewater".

Op onderdelen zijn de doelen aangepast ten opzichte van de eerste planperiode. Belangrijkste oorzaak is de landelijke introductie van nieuwe ecologische maatregelen.

Het toepassen hiervan blijkt in veel gevallen tot een cijfermatige aanpassing te leiden van deze onderdelen binnen de huidige GEP's. Voor de doelen en ambities heeft dit echter inhoudelijk geen gevolgen; het gaat uitsluitend om een administratieve aanpassing. Cijfermatig kan het GEP ook worden aangepast als blijkt dat eerder voorgenomen maatregelen niet effectief blijken te zijn. Dit kan leiden tot zowel een lager als tot een hoger GEP. Als dit tot een lager GEP leidt dan is dat geen doelverlaging, maar het toekennen van een nieuwe GEP op basis van nieuwe, inhoudelijke inzichten in maatregel-effectrelaties. In het beheergebied van waterschap Vechtstromen heeft dat geresulteerd in terughoudend beleid met betrekking tot de aanleg van natuurvriendelijke oevers.

Doelstellingen voor de algemeen fysisch-chemische parameters

Voor enkele algemeen fysisch-chemische parameters gelden normen ter ondersteuning van de biologie in het watersysteem. De normen voor deze stoffen (o.a. stikstof, fosfaat, zuurstof) zijn opgenomen in het document 'Referenties en maatlatten voor natuurlijke watertypen' (STOWA, 2007; geactualiseerd: STOWA, 2012). Die voor kunstmatige watertypen (sloten en kanalen) zijn opgenomen in de betreffende maatlatrapporten (STOWA, 2012). De landelijk afgeleide normen zijn in principe ook geldig voor sterk veranderde en kunstmatige wateren. Met het vaststellen van de nieuwe maatlatten zijn voor de komende planperiode de normen voor stikstof en fosfaat aangescherpt ten opzichte van de vorige planperiode. Alleen als er sprake is van een natuurlijke oorzaak (bijvoorbeeld veenoxydatie) kan beargumenteerd van deze normen worden afgeweken. Om die redenen is door de waterschappen Noorderzijlvest en Hunze en Aa's voor enkele oppervlaktewaterlichamen gebruik gemaakt van afwijkende waarden. De doelstellingen (GEP) voor de fysisch-chemische parameters zijn voor alle waterlichamen opgenomen in de "KRW Factsheets oppervlaktewater" onder het kopje "*Biologische en algemeen fysische toestand*".

Chemische waterkwaliteitsdoelstellingen

De doelen voor de chemische kwaliteit van het oppervlaktewater worden uitgedrukt in normen voor de concentraties van een aantal stoffen. Voor het bereiken van de Goede Chemische Toestand zijn alleen de stoffen waarvoor de Europese Commissie (EC) de normen afleidt van belang. De doelstellingen staan verwoord in de Richtlijn Prioritaire stoffen. Voorbeelden van deze stoffen zijn lood, naftaleen en pentachloorfenol. Een deel van deze stoffen is aangemerkt als prioritair gevaarlijk (bijvoorbeeld cadmium en verschillende PAK's).

Daarnaast moeten lidstaten zelf normen stellen voor chemische stoffen die op nationaal niveau een probleem zijn. Voor overige stoffen die een risico zijn voor het waterleven als ze in norm overschrijdende concentraties voorkomen, gelden nationale normen. Voorbeelden zijn ammonium, arseen, koper en zink.

In de Nederlandse wetgeving zijn de normen voor chemische stoffen vastgelegd in het Besluit Kwaliteitseisen en Monitoring Water (BKMW, 2009) en de Ministeriële Regeling monitoring kaderrichtlijn (MR, 2010). De in deze regelgeving opgenomen normen zijn van toepassing op alle oppervlaktewaterlichamen. Voor 2015-2021 kunnen andere normen gelden dan die uit de MR 2010. De Ministeriële Regeling wordt in 2016 herzien. De specifiek verontreinigende stoffen spelen een rol bij de bepaling van de ecologische toestand van de waterlichamen. Naast deze lijst met wettelijke geldende normen is er een 'schaduwlijst' van normen voor stoffen die nog niet in regelgeving zijn vastgelegd, waaronder normen voor medicijnen.

In de "KRW Factsheets oppervlaktewater" is voor elk waterlichaam onder "*Chemische toestand en overige relevant stoffen*" aangegeven voor welke (prioritaire) stoffen overschrijdingen zijn aangetroffen.

2.4 Overige waardevolle wateren

Naast de oppervlaktewaterlichamen kent de provincie nog een aantal bijzonder waardevolle wateren. In de omgevingsvisie is al aangegeven dat ook voor deze wateren het van belang is dat er een ecologisch doel wordt afgeleid, zeker voor de wateren die binnen de Natura 2000-gebieden belangrijke habitattypen herbergen of ondersteunen. In overleg met de waterschappen wordt geïventariseerd om welke wateren het gaat. Het streven is om uiterlijk in 2018 de ecologische doelen daarvan vast te leggen.

3. Grondwaterlichamen in Drenthe

In deze paragraaf worden de begrenzing en de doelen voor het grondwater beschreven. Voor een meer uitgebreide beschrijving wordt verwezen naar de “KRW factsheets grondwater”.

3.1 Grondwaterlichamen

De provincie Drenthe ligt in drie deelstroomgebieden. In elk deelstroomgebied worden provinciegrensoverschrijdende grondwaterlichamen onderscheiden. De grondwaterlichamen zijn niet gewijzigd ten opzichte van de vorige planperiode. In totaal liggen er vier verschillende grondwaterlichamen binnen de provinciegrens:

- Zand Eems
- Zand Rijn-noord
- Zand Rijn-oost
- Deklaag Rijn-oost

3.2 Doelen

De KRW stelt algemene eisen aan de kwaliteit van het grondwater als ook aan de beschikbaarheid van het grondwater. Daarnaast worden er eisen gesteld aan het grondwater in relatie tot oppervlaktewaterlichamen, terrestrische ecosystemen en grondwater dat benut wordt voor menselijke consumptie (drinkwater).

De algemene eisen hebben betrekking op de hoeveelheid grondwater (voorkomen uitputting en verzilting) en de kwaliteit. Uitgangspunt is dat de grondwatervoorraad op orde blijft en dat de grondwaterkwaliteit voldoet aan de kwaliteitsnormen. De kwaliteit van het grondwater wordt getoetst aan de hand van drempelwaarden voor de stoffen chloride, nikkel, arseen, cadmium, lood en fosfaat en Europese normen voor nitraat en bestrijdingsmiddelen.

De drempelwaardes zijn weergegeven in tabel 2.

Tabel 2: Overzicht drempelwaarden grondwater

Parameter	Eenheid	
Chloride	mg/l	160
Nikkel	µg/l	20
Arseen	µg/l	13,2
Cadmium	µg/l	0,35
Lood	µg/l	7,4
P-totaal	mg/l	2
Nitraat-N	mg/l	11,3
Bestrijdingsmiddelen (individueel)	µg/l	0,1
Bestrijdingsmiddelen (totaal)	µg/l	0,5

Naast de algemene beoordeling van de toestand van het grondwater wordt meer specifiek gekeken naar de kwaliteit en kwantiteit van het grondwater in relatie tot het oppervlaktewater, de natuur en de grondwaterwinningen. Daarbij moet de toestand van het grondwater zodanig zijn dat deze geen belemmering vormt voor het realiseren van de doelen op het gebied van het oppervlaktewater, de natuur en de grondwaterwinning.

4. Toestand oppervlaktewaterlichamen en grondwaterlichamen

De toestand van het grond- en oppervlaktewater wordt periodiek gemonitord. De effecten van de genomen maatregelen zijn in sommige gevallen direct zichtbaar doordat de maatregelen snel doorwerken (bijvoorbeeld optimaliseren van een rioolwaterzuiveringsinstallatie of het opheffen van een overstortsituatie). Voor andere maatregelen geldt dat het langer duurt voordat de daadwerkelijke effecten zichtbaar zijn, bijvoorbeeld doordat het systeem traag reageert (grondwatermaatregelen) of doordat na een ingreep het geruime tijd duurt voordat zich een nieuwe natuurlijke situatie heeft ingesteld. De ecologische parameters in het oppervlaktewater worden niet elk jaar gemonitord, maar eens per drie jaar (of voor vis eens per zes jaar), zodat het voor deze parameters langere tijd kost om een betrouwbaar inzicht in de ontwikkelingen te verkrijgen.

4.1 Oppervlaktewaterlichamen

De oppervlaktewaterlichamen voldoen voor de ecologische parameters (vis, macrofauna, waterflora) voor het merendeel nog niet aan de doelen. Zowel de toestand voor de macrofauna als voor de macroflora laat daarbij echter wel een verbetering zien.

De nutriëntengehalten laten sinds 2000 een sterke afname zien als gevolg van het landelijke mestbeleid en de optimalisaties van de rwzi's. De laatste jaren treedt er echter een stagnatie op in de dalende trend. In sommige waterlichamen zijn de belastingen met nutriënten nog te hoog. Lokaal is sprake van overschrijdingen voor fosfaat en stikstof.

Voor wat betreft de chemische doelstellingen is de situatie in het algemeen wat gunstiger. Een groot aantal oppervlaktewaterlichamen voldoet aan de chemische doelstellingen. In een aantal waterlichamen is sprake van normoverschrijding.

4.2 Grondwaterlichamen

Zowel de kwantitatieve toestand als ook de kwalitatieve toestand van de Drentse grondwaterlichamen als geheel is goed te noemen. Dat wil zeggen dat de grondwatervoorraad op orde is en dat er wordt voldaan aan de chemische normen voor het grondwaterlichaam als geheel. Wel komen er lokaal knelpunten voor. Zo is de grondwaterstand lokaal te laag waardoor grondwaterafhankelijke Natura2000 gebieden (in totaal 9) verdroogd zijn. Ook wordt het oppervlaktewater lokaal te weinig gevoed door het grondwater waardoor de gewenste stroming in het oppervlaktewater niet kan worden gerealiseerd (Vledder Aa). Lokaal worden de normen voor nitraat en bestrijdingsmiddelen in het grondwater overschreden waardoor in enkele oppervlaktewaterlichamen de doelen niet kunnen worden gerealiseerd. Het grondwater is daardoor lokaal in een slechte toestand.

De grondwaterwinningen voor de openbare drinkwatervoorziening in Drenthe zijn deels kwetsbaar en worden bedreigd. De winningen voldoen echter wel aan de eisen ten aanzien van de zuiveringsinspanning (geen toename van zuivering) als ook aan de eisen ten aanzien van de grondwaterkwaliteit.

De eisen vanuit de KRW gelden zowel voor de openbare drinkwatervoorziening als ook voor industriële winningen die ingezet worden voor menselijke consumptie als ook voor zogenaamde eigen winningen (veelal campings). Deze overige winningen (industriële en eigen gebruik) zijn inmiddels in beeld gebracht en de komende jaren wordt bekeken in hoeverre hiervoor aanvullende bescherming noodzakelijk is.

Vanuit de Drentsche Aa wordt oppervlaktewater gewonnen voor de bereiding van drinkwater. Incidentele normoverschrijdingen zorgen ervoor dat de waterkwaliteit niet op elk moment voldoet. De bijbehorende toestandsbeoordeling maakt onderdeel van de beschrijving van de oppervlaktewaterlichamen door het waterschap.

5. Evaluatie voortgang maatregelen KRW

In de eerste planperiode zijn een groot aantal KRW maatregelen in uitvoering genomen. Eind 2015 is het grootste deel van het voorgenomen maatregelenpakket in Drenthe gerealiseerd. Dat geldt echter niet voor alle maatregelen. Vooral maatregelen die onderdeel uitmaken van complexe projecten waarvoor ook grondverwerving nodig is vragen meer voorbereiding. Daarnaast zijn er ook maatregelen waarbij twijfels zijn ontstaan over de effectiviteit. Deels zijn er andere maatregelen voor in de plaats gekomen (bv aanpassen rioolwaterzuiveringsinstallaties door waterschap Hunze en Aa's in plaats van de aanleg van spuitvrije zones), deels zijn maatregelen uitgesteld in afwachting van de discussie over doelen en effectiviteit (effectiviteit aanleg natuurvriendelijke oevers).

De provincie zelf is verantwoordelijk voor de regionale maatregelen gericht op het realiseren van de goede grondwatertoestand. Onderscheid kan worden gemaakt in maatregelen gericht op de verdrogingsbestrijding en maatregelen gericht op het beschermen van grondwaterwinningen ten behoeve van de drinkwatervoorziening. In de lopende planperiode gaat het in Drenthe om de volgende gebieden: Fochteloërveen, Bargerveen, Dwingelderveld, Drents Friese

Wold en Drentsche Aa. Vertraging is opgetreden in de aanpak vanwege rijks bezuinigingen op grondaankoop en inrichtingskosten. Inmiddels zijn de maatregelen in zowel het Fochteloërveen als het Dwingelderveld bijna afgerond. In de andere gebieden zal in 2015 de uitvoering wel zijn gestart maar nog niet zijn afgerond.

Om in de toekomst grondwaterwinningen beter te kunnen beschermen is voor elke grondwaterwinning een gebiedsdossier opgesteld. De bijbehorende uitvoeringsprogramma's zijn inmiddels afgerond. Die vormen de basis om te komen tot een maatregelenpakket in de komende planperiode (2016-2021).

6. Maatregelen

De periode tot 2027 wordt benut om de KRW maatregelen gefaseerd uit te voeren (Omgevingsvisie). Evenals in de eerste planperiode is een deel van de maatregelen die moeten leiden tot verbetering van de waterkwaliteit onderwerp van generiek rijksbeleid. Vooral voor het terugdringen van emissies zijn brongerichte maatregelen op een groter schaalniveau nodig. Aanvullend daarop nemen de regionale waterpartners lokale en regionale maatregelen in (het stroomgebied van) waterlichamen.

Het regionale maatregelenpakket borduurt voort op de maatregelen die in de eerste planperiode zijn benoemd. Zoals in hoofdstuk 5 is aangegeven is een deel van die maatregelen eind 2015 nog niet gerealiseerd. Deze maatregelen worden in de komende planperiode afgerond en worden in formele zin gefaseerd naar de periode 2016-2021. Verder heeft het maatregelen pakket een aantal wijzigingen ondergaan onder andere vanwege nieuwe inzichten met betrekking tot de effectiviteit van de maatregelen.

Daarnaast is bij de actualisatie van de KRW-maatregelen gestreefd naar synergie met maatregelen ten behoeve van andere beleidsdoelen of –thema's, zoals de Zoetwatervoorziening, regionale wateroverlast (WB21), herijking EHS en Natura2000.

De provincie heeft samen met de waterschappen de verantwoordelijkheid voor uitvoering van maatregelen voor het herstel van de hydrologische condities voor Natura2000 gebieden. Bovendien wordt gestreefd naar koppeling van de uitvoering van maatregelen voor de KRW bij de inrichting van de EHS. Afstemming vindt plaats in het kader van het programma natuurlijk Platteland.

In beken wordt hoofdzakelijk ingezet op inrichting- en beheermaatregelen. Het gaat hierbij vooral om het herinrichten van gebieden, herprofilering van watergangen, aanleg natuurvriendelijke oevers en het vispasseerbaar maken van stuwen en overige kunstwerken. Voor de kanalen wordt ingezet op het plaatselijk aanleggen van natuurvriendelijke oevers en natuurvriendelijk beheer. Overige maatregelen, zoals bronmaatregelen, immissiemaatregelen (afkoppelen, percelen aansluiten op riolering en aanleg IBA (Individuele Behandeling van Afvalwater), aanpassen effluent RWZI en bufferstroken) worden voor een aantal beeksystemen gefaseerd ingezet in de periode tot 2027.

6.1 Maatregelen Grondwater

In aanvulling op generieke landelijke maatregelen spitsen de regionale grondwatermaatregelen zich toe op grondwaterwinningen voor menselijke consumptie (grondwaterbeschermingsgebieden), op de Natura2000 gebieden en op diffuse belasting. Het maatregelenpakket maakt voor het grootste deel al onderdeel uit van bestaand beleid. Zo zijn er afspraken gemaakt over de maatregelen vanuit de gebiedsdossiers, vormt het reguliere bodemsaneringsbeleid de basis voor de aanpak van de spoedlocaties en is het landbouwbeleid van de provincie de basis om in te zetten op duurzame landbouw uitgaande van de kringloopgedachte. Maatregelen gericht op de verdrogingsbestrijding worden verder vastgelegd in het kader van de Natura2000 beheerplannen. Binnen dat kader kan ook ingesproken worden op die maatregelen. Zodra definitieve afspraken zijn gemaakt over de grondwater gerelateerde maatregelen zullen die onderdeel uitmaken van het KRW programma. Vooralsnog zijn de maatregelen die nu bekend zijn opgenomen in de factsheets grondwater. In tabel 3 is een samenvatting van de regionale grondwatermaatregelen weergegeven.

Tabel 3: Regionale grondwatermaatregelen periode 2016-2021

Knelpunt	Maatregel	Locatie	Periode	Trekker	Kosten	Financiering
Te lage grondwaterstand Natura2000 gebieden	Anti-verdrogingsmaatregelen	8 grondwaterafhankelijke Natura2000 gebieden (*)	Voor 2021	Provincie	25.500.000	Bestaand budget (PAS)
Te lage grondwaterstand Natura2000 gebieden in combinatie met te weinig voeding oppervlaktewaterlichaam	Anti-verdrogingsmaatregelen	1 grondwaterafhankelijke Natura2000 gebieden (**)			4.250.000	Bestaand budget (PAS)
Te weinig voeding oppervlaktewaterlichaam	Vorbereiding halvering grondwaterwinning Terwisscha	Terwisscha	Voor 2012	PM	PM	PM
Kwaliteitsrisico drinkwaterwinningen	Maatregelen Uitvoeringsprogramma gebiedsdossiers	10 kwetsbare grondwaterwinningen (***)	Voor 2017	Provincie	730.000	Reserve Grondwaterheffing
Kwaliteitsrisico drinkwaterwinningen	Actualiseren van de lijst met winningen voor menselijke consumptie. Mogelijk staan hier nog bedrijven op die niet meer onttrekken voor menselijke consumptie.		Voor 2021	Provincie	metingen	Bestaande formatie
Kwaliteitsrisico drinkwaterwinningen	Nadere risicoanalyse winningen menselijke consumptie (eigen winningen en industriële winningen)		Voor 2021	Provincie	35.000	Reserve Grondwaterheffing

Beïnvloeding waterkwaliteit oppervlaktewater door toestromend grondwater	Uitvoeren project schone bron Drentsche Aa				50.000	Reserve Grondwaterheffing
Beïnvloeding waterkwaliteit oppervlaktewater door toestromend grondwater	Stimuleren van duurzame landbouw uitgaande van de kringloop gedachte				Reguliere activiteit	Bestaand budget
Belasting grondwaterlichaam	Onderzoeken en beoordelen van de daadwerkelijke risico's van verdachte bodemverontreinigingslocaties op de Signaleringslijst		Voor 2021	Provincie	25.000	Reserve Grondwaterheffing
Belasting grondwaterlichaam	Uitvoering spoedlocaties in het kader van het "Convenant bodemontwikkelingsbeleid en aanpak spoedlocaties".		Voor 2021	Provincie		Bestaand budget
Belasting grondwaterlichaam	Bepalen strategie vermindering risico's van gebruik op OW en GW				25.000	Reserve Grondwaterheffing
Belasting grondwaterlichaam	Uitvoeren bewustwordingsprojecten (landbouw/ loonwerk, gemeenten, bedrijven, particulieren)				20.000	Reserve Grondwaterheffing
Belasting grondwaterlichaam	Intensivering monitoring nutriënten				35.000	Reserve Grondwaterheffing

(*) Drentsche Aa, Fochtelooërveen, Witterveld, Elperstroom, Bargerveen, Holtingerveld, Mantingerzand, Dwingelderveld

(**) Drents Friese Wold

(***) Gasselte, Havelterberg, Beilen, Dalen, Leggeloo, Valtherbos/Noordbargeres, De Groeve, Nietap, Ruinerwold, Kruidhaars

6.2 Fasering van de maatregelen

De grote grondwaterlichamen voldoen zowel voor de kwantiteit als voor de kwaliteit aan de goede toestand. Lokaal wordt de goede toestand echter niet overal gerealiseerd, zowel in enkele oppervlaktewateren waar de toestand van het grondwater onvoldoende is als ook in de grondwaterafhankelijke Natura2000 gebieden. In de grondwaterfactsheets is de toestand lokaal dan ook als onvoldoende beoordeeld.

Vanuit de KRW is het niet toegestaan dat de toestand van de waterlichamen achteruitgaat. De gewijzigde beoordeling van het grondwater in relatie tot natuur wordt veroorzaakt door de gewijzigde systematiek bij de beoordeling. In werkelijkheid is er geen sprake van achteruitgang. Voor verdere informatie wordt verwezen naar de KRW factsheets grondwater.

Analyse van de ecologische kwaliteit van en de grondwaterstanden onder natuurgebieden laat zien dat deze (deels) verdroogd zijn. Het gewenste natuurdoel op grond van de Natura 2000 is daarbij uitgangspunt (zowel instandhoudings- als uitbreidingsdoelstellingen). Naar verwachting wordt de goede toestand pas voor een aantal testen pas in 2027 gerealiseerd en is er daarmee sprake van fasering. Het niet eerder realiseren van de goede toestand wordt veroorzaakt doordat dit technisch onhaalbaar is, de maatregelen dan onevenredig kostbaar zijn en de natuurlijke omstandigheden het eerder realiseren van doelen in de weg staan. In de factsheets wordt uitgebreider ingegaan op de argumenten.